

EURONEWS ON SPECIAL NEEDS EDUCATION
Nr. 15

Šiame numeryje:

Agentūros direktoriaus pranešimas.....	2
1. Agentūros projektas „Ankstyvoji intervencija vaikystėje: situacijos Europoje analizė“ ..	3
2. Tėvų nuomonė apie ankstyvosios intervencijos vaikystėje organizavimą Lietuvoje	5
3. Keičiami teisės aktai, rekomendacijos ir programos. Tačiau kaip pakeisti praktiką? Suomijoje keliami nauji uždaviniai ankstyvajai intervencijai specialiojo ugdymo srityje....	6
4. AIV Ispanijoje: siekiama sisteminių pokyčių.....	7
5. „Tinklo kūrimas“ – norvegiškas kalbėjimo įgūdžių lavinimo modelis	7
6. Dirbančiųjų AIV srityje kvalifikacijos tobulinimas Olandijoje	8
7. Danijos politinės iniciatyvos, kurių tikslas pagerinti ankstyvojo vaikų ugdymo paslaugų kokybę.....	9
8. Ankstyvoji prevencija Prancūzijos vaikų lopšeliuose.....	10
9. Pagalba kalbėjimo įgūdžių lavinimo srityje ikimokyklinukams Vokietijos Schleswig- Holstein žemėje.....	12
10. Europos Taryba atkreipė dėmesį į ankstyvosios intervencijos svarbą vaikams, sergantiems autizmu	12
11. Konferencijos, skirtos ankstyvosios intervencijos vaikystėje klausimams.....	13
12. Transatlantinis ankstyvosios intervencijos vaikystėje konsorciumas	15
Informacija apie leidėjus.....	17

Agentūros direktoriaus pranešimas

Mieli skaitytojai,

Malonu, kad domitės šia EuroNews publikacija, skirta ankstyvosios intervencijos vaikystėje (AIV) temai. Ją nagrinėti būtina, todėl kad vaiko pojūčiai, išgyvenimai, potyriai tik jam gimus ir pirmaisiais kūdikio gyvenimo mėnesiais bei metais turi lemiamos įtakos visam tolesniam jo gyvenimui. Ankstyvosios intervencijos vaikystėje tikslas – teikti pagalbą mažam vaikui, jį ugdančiai šeimai ir tarnyboms, susijusioms su vaiku ir šeima šiuo nepaprastai svarbiu vaiko gyvenimo laikotarpiu.

Agentūra pastarųjų keletą metų AIV sričiai skyrė išskirtinį dėmesį – šiai temai nagrinėti buvo skirtas pagrindinis projektas. Mūsų manymu, apie Agentūros minėtojo projekto rezultatus ir apie šioje srityje vykdomas veiklas valstybėse, kurios yra mūsų Agentūros narės, turėtų žinoti visi dirbantieji švietimo sistemoje. Būtent dėl šios priežasties mes ir paskyrėme šį informacinio leidinio numerį išskirtinai ankstyvosios intervencijos vaikystėje temai apžvelgti.

Mes nuoširdžiai tikimės, kad jus sudomins ir bus naudinga darbe tiek informacija apie Agentūros veiklą, tiek apie valstybių narių darbus vykdomus AIV srityje.

Cor Meijer
Direktorius

1. Agentūros projektas „Ankstyvoji intervencija vaikystėje: situacijos Europoje analizė“

2003-2005 metais Agentūra vykdė projektą, kurio metu buvo nagrinėjama ankstyvosios intervencijos sritis (AIV) Europoje. AIV yra labai svarbi sritis tiek politikos formavimo, tiek praktikos arba paslaugų organizavimo lygmenyse, kadangi yra susijusi su prigimtinė mažų vaikų ir juos ugdančių šeimų teise gauti reikiamą pagalbą.

Ankstyvosios intervencijos vaikystėje ekspertai – politikos formuotojai, praktikai dirbantys sveikatos apsaugos, švietimo, socialinės apsaugos srityse, o taip pat mokslininkai ir šeimų atstovai – asmenys iš 19 Europos valstybių dalyvavo Agentūros inicijuotame ir vykdytame projekte.

Projektas vyko keturiais etapais. Visų pirma buvo renkama informacija iš valstybių dalyvaujančių projekte apie paslaugų teikimą pagal tam tikrą schemą, įgalinusių palyginti įvairiose valstybėse veikiančius AIV modelius, paslaugų teikimo pobūdį, finansavimą. Taip pat deleguoti ekspertai keitėsi patirtimi ir diskutavo numatytais klausimais. Daugiausia susitikimų vyko Miunchene (Vokietija), Coimbroje (Portugalija) ir Västerås (Švedija): šiose trijose vietose buvo sudarytos sąlygos nagrinėti kaip skirtingai gali būti diegiamas ekologinis-sisteminis AIV modelis.

Apibendrinus gerą patirtį, sukaupę AIV tobulinimo srityje, buvo parengta publikacija, atspindinti pagrindinius projekto rezultatus ir surengtas seminaras. Jo metu tėvai, praktikai, politikai ir mokslininkai atvirai diskutavo apie pagrindinius projekto metu surinktus duomenis, padarytas išvagas, kurie ir sąlygojo projekto rezultatus.

Projekto metu buvo susitarta dėl AIV apibrėžimo, kuris būtų vartotinas Europoje:

Ankstyvoji intervencija vaikystėje yra visuma tarpusavyje susijusių paslaugų, kurios prireikus teikiamos mažiems vaikams ir juos ugdančioms šeimoms tam tikru vaiko gyvenimo tarpsniu, apimančios visas specialiosios pagalbos rūšis: jo/jos vystymosi užtikrinimą ir stimuliavimą; sustiprinimą pačios šeimos kompetencijų; ir vaiko bei šeimos socialinės inkluzijos plėtotę. Ši pagalba turi būti teikiama įprastoje vaikui aplinkoje, pageidautina, kad paslaugos būtų teikiamos tarnybų, veikiančių šeimos gyvenamojoje vietoje ir būtų nukreiptos į šeimos poreikius bei remtųsi multi-komandinio darbo principu.

Jau yra išleista Agentūros vykdyto projekto ataskaita – „Ankstyvoji intervencija vaikystėje: situacijos analizė Europoje, pagrindiniai aspektai ir rekomendacijos“. Šiame leidinyje aprašoma nuostatų ir požiūrių raida, atvedusi prie naujos AIV koncepcijos, kuri remiasi sveikatos apsaugos, švietimo ir socialinės apsaugos sistemų įsitraukimu ir bendradarbiavimu. Publikacijoje atsispindi perėjimas nuo ankstyvosios intervencijos daugiausia nukreiptos į vaiką į paremtą kitu principu, t.y. įtraukiant ne tik patį vaiką, bet ir jo šeimą, jį supančią aplinką bei atsindinčią poslinkį nuo „medicininio“ link „socialinio“ modelio.

Agentūros projekto metu buvo išskirti ir apibrėžti raktiniai veiksniai, susiję su šia naująja AIV vaikystėje koncepcija:

AIV Europoje prieinamumas, artimumas, įperkamumas ir įvairovė. Daug įvairių paslaugų turėtų būti teikiama šeimoms kiek įmanoma anksčiau vaikui gimus, už jas neturėtų būti mokama arba jos turėtų būti labai pigios. Šios paslaugos turėtų atitikti šeimų poreikius, būtų teikiamos šeimoms jų gyvenamosiose vietose. Sveikatos, socialinės apsaugos ir švietimo sričių specialistai turėtų bendradarbiauti ir dalintis atsakomybe už AIV kokybę.

Tikslinės grupės, darbas komandoje, darbuotojų profesinis parengimas ir darbo įrankiai – yra esminiai veiksmingos AIV aspektai. Įvairių sričių specialistai praktikai teikia pagalbą vaikams ir juos ugdančioms šeimoms. Jie neturėtų veikti nesuderinę savo veiksmų, nežinodami apie teikiamų paslaugų įvairovę; jie turi dirbti drauge kaip daugiadisciplininės komandos nariai. Tais atvejais, kai reikalinga intervencija, Individualus planas – kitaip dar vadinamas Šeimos planu ar Individualiu pagalbos šeimai planu (priklausomai nuo valstybėje priimto pavadinimo) – yra parengiamas bendradarbiaujant šeimai ir specialistų komandai. Tokiame plane atsispindi poreikiai, stiprybės, prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės arba veiklos, kurių turi būti imtasi ir kurios vėliau privalo būti įvertintos.

Išnagrinėjus svarbiausius AIV veiksmingumą įtakančius veiksnius buvo parengtos rekomendacijos, kurios visų pirma skirtos praktikams, dirbantiems šioje srityje. Jų parengimo tikslas – patobulinti ir plėtoti AIV paslaugas ir jų finansavimo sistemą. Šios rekomendacijos yra pateiktos Agentūros projekto ataskaitoje, kurią nemokamai galima atsisiųsti norima kalba (iš 18 kalbų) iš interneto svetainės

<http://www.european-agency.org/site/info/publications/agency/ereports/15.html>

Visa su projektu susijusi informacija pateikiama interneto svetainėje, skirtoje AIV:
<http://www.european-agency.org/eci/eci.html>

Daugiau informacijos apie projektą galima gauti, parašius: brussels.office@european-agency.org

2. Tėvų nuomonė apie ankstyvosios intervencijos vaikystėje organizavimą Lietuvoje

Teigiamas tėvų požiūris buvo išskirtas kaip vienas svarbiausių rodiklių, apibūdinančių ankstyvosios intervencijos vaikystėje paslaugų kokybę, todėl 2004 metais vykdyto projekto metu ir buvo siekiama įvertinti, ar tėvai patenkinti paslaugomis, kurias teikia įvairios Lietuvoje veikiančios tarnybos AIV srityje.

„Būti patenkintu“ tai kompleksinė sąvoka, kurią tėvai ir profesionalai praktikai dažnai supranta ir apibūdina skirtingai, todėl projekto metu buvo išskirti ir nagrinėjami tam tikri pasitenkinimo aspektai, stengiantis atsakyti į klausimus: kaip tėvai vertina AIV modelį; kaip jie vertina jų vaikui ir jiems teikiamą pagalbą; koks ryšys užsimezgė tarp tėvų ir specialistų praktikų; ar paslaugos prieinamos, kaip organizuojamas darbas ir pan.

Buvo naudojama *Europos tėvų pasitenkinimo ankstyvosios intervencijos paslaugomis skalė* (ją sukūrė Šiaulių universiteto mokslininkai bendradarbiaudami su Šveicarijos Friburgo specialiosios pedagogikos institutu). Lietuvoje atliktame tyrime dalyvavo tėvai, auginantys specialiųjų poreikių vaikus ir besilankantys septyniose AIV paslaugas teikiančiose tarnybose, iš viso apklausta 160 tėvų.

Tyrimo rezultatai leidžia daryti išvadą, kad tėvai, kuriems paslaugos teikiamos įvairiose AIV tarnybose, iš esmės yra patenkinti jų veikla ir teikiamų Lietuvoje paslaugų kokybe.

Tėvai išskyrė kaip labiausiai juos tenkinantį aspektą – **jų vaikui teikiamą pagalbą** (žr. žemiau pateikiamą diagramą). AIV prieinamumas ir paslaugų teikimo organizavimas buvo įvertinti patenkinamai. Tačiau labiausiai tėvai yra nepatenkinti tuo, kaip kuriama socialinė aplinka, netenkina jų ir pats ankstyvosios intervencijos vaikystėje modelis ir ryšiai tarp specialistų ir tėvų.

Diagrama: Tėvų pasitenkinimo įvairiomis paslaugomis Lietuvoje statistikos duomenys

- Vaikui teikiama pagalba
- Ryšys tarp tėvų ir specialistų
- Pagalbos teikimo modelis
- Socialinė aplinka

Apibendrinant, galima teigti, kad dauguma tėvų, dalyvavusių šiame projekte, teigiamai vertina pagalbą AIV srityje, tačiau pagrindinė tyrimo išvada – tėvai mano, kad specialistai praktikai vis dar vaidina „expertų“ vaidmenį AIV procese, o pati pagalba yra daugiausia nukreipta į terapijos vaikui teikimą ir nelabai siekiama įtraukti šeimos narius ir plėtoti vaiko ir jo/jos tėvų, šeimos socialines narių kompetencijas.

Daugiau informacijos gali suteikti Stefanija Alisauskienė, Šiaulių universiteto Specialiosios pedagogikos centro direktorė: stefa@su.lt arba Regina Labiniene, Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos atstovė Agentūroje: regina.labiniene@smm.lt

3. Keičiami teisės aktai, rekomendacijos ir programos. Tačiau kaip pakeisti praktiką? Suomijoje keliami nauji uždaviniai ankstyvajai intervencijai specialiojo ugdymo srityje.

Suomijoje kiekvienas vaikas nuo 10 mėnesių iki 7 metų amžiaus gali gauti dienos globos sistemos paslaugas (ECEC, santrumpa vartojama Suomijoje). Šiuo atveju vaiko globa dienos metu suprantama ir kaip rūpinimasis vaiku (globa) ir jo ugdymas ir yra labiausiai paplitusi ankstyvojo ugdymo organizavimo forma Suomijoje. Daugumai (85%) specialiųjų poreikių turinčių vaikų arba vaikų, priklausančių rizikos grupei, pagalba teikiama būtent šios ikimokyklinio ugdymo sistemos ribose.

Už vaikų globos ir ugdymo dienos metu organizavimą yra atsakinga Suomijos socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos ministerija. Tai buvo reglamentuota XX a. 8 dešimtmetyje teisės aktu „*Dėl vaikų globos dieną*“ (36/1973): tuo metu dominavo nuostatos kurti segreguotą ir medicininiu modeliu paremtą ugdymo sistemą. Pirmą kartą buvo paminėta, kad ankstyvajame ikimokykliniame ugdyme ir ankstyvosios intervencijos vaikystėje sistemoje būtina vadovautis inkliuzinio ugdymo principų teisės aktuose, kurie buvo priimti visai neseniai – (Vyriausybės rezoliucijoje „*Dėl nacionalinio ankstyvojo ugdymo apibrėžimo*“, (2002) ir *Nacionalinių rekomendacijų dėl ECEC programų*“ (2003)). 2006 metų pradžioje vyriausybė pakeitė įstatymą, kurio įgyvendinimas turės tiesioginės įtakos ankstyvajam vaikų ugdymui: vaikams inkliuzinėje sistemoje numatoma teikti pagalbą, atsižvelgiant į tai, kad:

- inkliuzinio ugdymo principas reiškia, kad AIV yra integrali vaikų kasdienės veiklos ir ugdymosi dalis;
- Vis dažniau tėvai ir vaikų globos dieną įstaigų darbuotojai įsitraukia į vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių stebėjimo ir įvertinimo procesą.

Teisinės bazės modernizavimas yra svarbus dalykas, tačiau kas gi iš tiesų vyksta praktikoje? Dirbantieji šioje srityje specialistai turėjo galimybę dalyvauti daugybėje pasitarimų ir seminarų tuo laikotarpiu, kai buvo rengiama naujoji programa. Jie pateikė savo pageidavimų ir siūlymų dėl AIV organizavimo tobulinimo. Taigi, į siūlymus specialistų dirbančių šioje srityje buvo atsižvelgta ir jų nuomone, naująją programą bus įmanoma įgyvendinti praktikoje.

Daugelis bendruomenių jau pakeitė paslaugų teikimo tvarką: pagalbą imta teikti žymiai anksčiau, o tėvai vis labiau įtraukiami į šį procesą. Darbuotojai taip pat rengiami kitaip. Jie išklauso kurso „Ankstyvoji pagalba vaikams“, mokosi diskutuodami ir dirbdami grupėse, tokiu būdu įgyja įgūdžių dirbti komandoje, suvokia, kad būtina bendradarbiauti su tėvais. Dar daug būtina nuveikti šioje srityje, tačiau pirmieji rezultatai yra įkvepiantys.

Daugiau informacijos apie pokyčius Suomijos ankstyvojo ugdyme sistemoje gali suteikti Liisa Heinämäki, Nacionalinio socialinio aprūpinimo ir sveikatos apsaugos tyrimų centro (STAKES) darbuotoja: liisa.heinamaki@stakes.fi arba jos galite rasti interneto svetainėse <http://varttua.stakes.fi/EN>

www.stm.fi/Resource.phx/eng/index.htm

www.oph.fi/english

Galite parašyti ir Pirjo Koivula, Suomijos nacionalinei koordinatoriui: pirjo.koivula@oph.fi

4. AIV Ispanijoje: siekiama sisteminių pokyčių

Pirmosios AIV programos Ispanijoje pradėtos diegti XX a. 8 dešimtmečio pabaigoje, vis labiau įsigalint naujam požiūriui į vaiko vystymosi ypatumus ir sklindant socialinės integracijos idėjoms. Prieš tai, maži vaikai, turintys įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių, paprastai būdavo ugdomi atskirai nuo savo bendraamžių. Ši aplinkybė nulėmė tai, kad būtent šios AIV programos, nepaisant jų eksperimentinio pobūdžio, suvaidino svarbų vaidmenį paslaugų teikimo organizavimo ir požiūrio į neįgalius vaikus keitimosi srityje.

Iš tiesų daugybė naujovių švietimo srityje buvo įdiegta Ispanijoje per pastaruosius tris dešimtmečius. AIV paslaugos šiuo metu yra prieinamos visoje šalies teritorijoje ir tapo gyvybiškai būtina pagalba specialiųjų poreikių vaikams ir jų tėvams. Raktiniai principai yra išdėstyti dokumente „Baltoji ankstyvosios intervencijos vaikystėje knyga“ ir buvo patvirtinti politikos formuotojų. Rengiant AIV programas rekomenduota vadovautis būtent šiais principais: bendradarbiavimo, šeimos įgalinimo, paslaugų teikimo decentralizavimo ir nemokamo jų teikimo, skirtingų sričių specialistų darbo komandoje ir intervencijos kompleksiskumo.

Pastaruoju metu praktiškai kiekvienas neįgalus ar turintis raidos sutrikimų vaikas Ispanijoje gauna AIV pagalbą, o vėliau tęsia ugdymąsi bendrojo lavinimo mokyklose.

Įvairios europietiškos iniciatyvos, tokios kaip Helios Programa (1993-996) ar, pastaraisiais metais Agentūros inicijuotas ir vykdytas projektas (2003-2005), skirtas ankstyvosios intervencijos vaikystėje temai, turėjo didžiulės įtakos šiems procesams tobulinti Ispanijoje. Helios programa suteikė galimybę valstybėms pasikeisti informacija apie savo pirmųjų AIV projektų rezultatus. Agentūros projektas pažengė toliau: buvo ne tik susisteminta informacija apie AIV Europos valstybėse ir parengta duomenų bazė, bet buvo išskirtos kelios svarbios AIV koncepciją ir praktiką apibūdinančios nuostatos. Parengtose rekomendacijose ypač išryškėja AIV kokybės siekiamybė.

Ispanijoje Ankstyvoji intervencija vaikystėje išgyvena atsinaujinimo laikotarpį savo raidos istorijoje. Karališkosios neįgaliųjų reikalų tarybos vadovaujamos, Ispanijos specialistų asociacija (GAT) ir Ispanijos neįgaliųjų žmonių konfederacija (CERMI) bendradarbiaudamos tarpusavyje, artimiausioje ateityje ketina parengti naujas rekomendacijas dėl AIV. Didžiausią dėmesį šio darbo procese ketinama skirti AIV paslaugų sisteminimui: pagalbos skyrimo tvarkai, finansavimo modeliams, reikiamų specialistų parengimo ir jų paslaugų prieinamumo klausimams.

Daugiau informacijos apie AIV Ispanijoje gali suteikti Jaime Ponte, rehabilitologas: 981356754@telefonica.net arba Andrés Hernández Zalón, atstovas Agentūrai: andres.hernandez@mec.es

5. „Tinklo kūrimas“ – norvegiškas kalbėjimo įgūdžių lavinimo modelis

Šis ypatingas kalbėjimo įgūdžių lavinimo modelis pradėtas diegti Norvegijos Sørlandet metodinės pagalbos (išteklių) centre (SRC) 1999 metais. Šį modelį

parengė ir pristatė šeimoms profesorė Irene Johansson (Karlstad universitetas, Švedija), vadovavusi SRC, ir parengusi Karlstad kalbėjimo įgūdžių lavinimo modelį, kuriuo naudojama visoje Skandinavijoje.

Šis modelis paremtas įgalinimo principu: aplinka padeda tėvams įgyti daugiau kompetencijų, kad jie galėtų nuspręsti koks būdas arba ugdymosi stilius jų vaikui yra veiksmingiausi. Modelyje taip pat atsispindi „ekologinės sistemos“ teorijos, kuriomis vadovaujantis vaiko raidą nagrinėti reikėtų stebint ne tik patį vaiką, bet ir jo sąveiką su jį supančia platesne aplinka.

Nuo šio modelio įdiegimo SRC pradžios, yra sukaupta daug jo naudojimo AIV srityje patirties: dirbant su vaikais, turinčiais kalbos ir kalbėjimo sutrikimų arba kompleksinių sutrikimų.

Tėvai visuomet yra smarkiai susiję su vaiko vystymusi ir visu gyvenimu, tačiau jie taip pat yra labai pažeidžiami. Tėvams reikia kažko, su kuo jie galėtų pasidalinti tiek savo džiaugsmais, tiek rūpesčiais – jiems taip pat reikia kažko, su kuo jie galėtų pasidalinti atsakomybe už savo vaiko vystymosi pažangą ir problemas.

SRC į tinklą susibūrusios grupės, specialistai, šeimos ir kiti asmenys dirba drauge ir šio bendro darbo tikslas – skatinti vaiko kalbėjimo ir kalbos įgūdžių vystymąsi ir tobulėjimą. Dalyvaujančių minėto tinklo veikloje tikslas toks būtent ir yra – sudaryti vaikui sąlygas bendrauti su žmonėmis, vaidinančiais skirtingus vaidmenis skirtingoje aplinkoje. Taigi intervencija vyksta kasdien, ji tampa vaikui įprasto gyvenimo dalimi. Visi tinklo grupės nariai vadovaujasi ta pačia strategija, bet kiekvienas vaikui jo kasdieniniame gyvenime suteikia galimybę įgyti žinių ir įgūdžių kaskart kitokiu būdu ir vis kitoje aplinkoje. Kiekvieno grupės nario pareiga būti vaikui geru „pašnekovu“.

Tinklą burti pradėdama tuomet, kai tėvai nusprendžia, kurie žmonės jų vaikui yra svarbūs: tai gali būti mokytojai, seneliai, tetos, dėdės, kaimynai, pagalbą teikiantys asmenys ir pan. Tėvai kreipiasi į juos prašydami dalyvauti tinklo grupėje. Jie visi reguliariai susitikinėja, aptaria, ką svarbaus yra pastebėję, ko, jų manymu, vaikas turėtų išmokti. Jie taip pat nusprendžia kokiais būdais vaikas turėtų to mokytis ir aptaria, kaip vaiko gyvenime sukurti tokią ugdymo aplinką ir situacijas, skatinančias tobulinti turimus įgūdžius ir įgyti numatytų naujų. Tokiu būdu, tokia grupė kiekvieno vaiko atveju bus unikali.

Daugiau sužinoti apie šį modelį galite parašę Arlene Temte, Kristiansand Sørlandet metodinio centro konsultantei: arlene.temte@statped.no ar Marit Hognestad, Norvegijos nacionalinei koordinatori Agentūroje: marit.hognestad@utdanningsdirektoratet.no

6. Dirbančiųjų AIV srityje kvalifikacijos tobulinimas Olandijoje

Ankstyvosios intervencijos vaikystėje srityje dirbantieji įvairių sričių specialistai, teikdami pagalbą specialiųjų poreikių vaikui ar jo tėvams, privalo veikti drauge. Specialistų pasirengimas dirbti AIV, yra esminė sėkmingos intervencijos sąlyga.

Olandijoje Groningeno universitete vyksta kursai pradedantiesiems dirbti AIV srityje, taip pat esama galimybės tobulintis jau turintiems patirties šioje srityje specialistams (www.rug.nl/gmw/index?lang=en). Pavyzdžiui, kursų jau dirbantiesiems AIV srityje metu dalyviai supažindinami su Portage grupės programos įgyvendinimo būdais. Kursai vyksta keliuose specialiuosiuose ugdymo ir reabilitacijos centruose, juos veda Groningeno universiteto Ortopedagogikos departamento darbuotojai ir šios srities ekspertai.

Portage grupės programa paremta bendra vaikų grupės veikla, kurios tikslas – pateikus atitinkamų užduočių, žaidimų stimuliuoti vaiko vystymąsi jam esant ir veikiant vaikų grupėje. Ši programa atskleidžia daug galimybių konkretiems ir prasingiems uždaviniams kelti, numatyti individualias užduotis specialiųjų poreikių vaikui jo buvimo drauge su bendraamžiais metu, sudaro sąlygas padėti vaiko tėvams ir pedagogams.

Pagrindinis principas – pasiekti, kad įprasta ugdomoji aplinka atitiktų kiekvieno vaiko išsivystymo lygį. Būtina paisyti numatytų individualių ugdymo krypčių ir vadovautis rekomendacijomis; specifinis planavimo būdas ir koordinacija yra labai svarbios priemonės, padedančios įgyvendinti numatytus tikslus. Portage grupės programa yra vykdoma dviem lygmenimis: individualiame vaiko ir grupės lygmenyse.

Dirbti AIV vadovaujantis Portage grupės programa yra apmokomos grupės švietimo ir sveikatos apsaugos sričių specialistų. Kursų dalyviai yra supažindinami su: teorinėmis darbo metodo prielaidomis, praktiniais instrumentais, padedančiais teisingai apibrėžti, suformuluoti keliamus uždavinius bei stebėti jų įgyvendinimo eigą, nurodymais, kaip išskaidyti į mažas daleles ir planuoti užduoties vykdymą (užduoties analizė), nagrinėti vaikų elgesio problemas, panaudojant metodiką, kuri vadinama „Praeitį, aplinką ir pasekmės“ (angl.k. santrumpa ABC). Be to, kursų dalyviai praktiškai apmokomi, kaip naudotis pačia Portage grupės programos medžiaga. Šių kursų trukmė yra šešios savaitės, po to kiekvieno dalyvio mokėjimai yra patikrinami jo darbo vietoje, kurioje jis turi pademonstruoti kursų medžiagos pritaikymą konkrečiam atvejui.

„Specialistas elgesio klausimais“, kuris taip pat yra parengtas būti ir Portage programos koordinatoriumi, kuruoja kursų dalyvius jų darbo vietose. O intervencijos programų įgyvendinimo ekspertas kuruoja šiuos specialistus elgesio ir Portage programos klausimais apie 1 metus. Šiam terminui pasibaigus, minėtieji specialistai gali rengti naujas švietimo ir sveikatos apsaugos darbuotojų, dirbančių AIV, grupes.

Daugiau informacijos apie dirbančiųjų AIV rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą Olandijoje galite sužinoti parašę: Ineke Oenema-Mostert c.e.oenema-mostert@rug.nl, Bieuwe Van der Meulen b.f.van.der.meulen@rug.nl (abu dirba Groningeno universitete) arba Sip Jan Pijl s.j.pijl@rug.nl Olandijos nacionaliniam koordinatoriui Agentūroje.

7. Danijos politinės iniciatyvos, kurių tikslas pagerinti ankstyvojo vaikų ugdymo paslaugų kokybę

2005 m. gruodžio mėnesį, Danijos Vyriausybė įsteigė komitetą, kurį sudaro ekspertai ir mokslininkai. Komitetui išskeltas uždavinys – parengti rekomendacijas,

padėsiančias įgyvendinti Vyriausybės programos uždavinį – visiems vaikams sudaryti sąlygas geram startui mokykloje. Šio komiteto ataskaita buvo parengta ir pasirodė 2006 m. vasario mėnesį.

Apytikriai 80% visų 1-2 metų amžiaus Danijos vaikų lanko dienos centrus ar lopšelius. Apie 95% visų 3 ir 6 metų vaikų lanko vaikų darželius. Net 77% 3-5 metų vaikų iš imigrantų šeimų yra ugdomi darželiuose, o jų palikuonių vaikai sudaro net 81%. Taigi, beveik visi 1 ir 6 metų amžiaus vaikai lanko kokias nors ikimokyklinio ugdymo įstaigas, nors ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas.

Vyriausybės 2005 metais parengtame dokumente, kuriame atspindėtos „geriausios pasaulyje Folkeskole“ kūrimo vizijos ir strategijos, pažymėta, kad būtina pasiekti, kad tarp ikimokyklinio ugdymo įstaigų, mokyklų ir mokyklose vykdomo papildomojo ugdymo būtų daugiau suderinamumo.

2005-2009 metais Vyriausybė numato skirti 270 mln. eurų minėtų ugdymo centrų veiklai pagerinti. Pirmaisiais metais didelę dalį šių lėšų ketinama skirti ypač pažeidžiamų vaikų grupių ugdymui tobulinti.

Komitetas ypač daug dėmesio skyrė vaikų iš socialiai pažeidžiamų sluoksnių ugdymui. Anot ekspertų, šių vaikų ugdymui teigiamos reikšmės turėjo 2004 metais pradėtas naujos bendrosios ugdymo programos diegimas ir reikalavimas, kad kiekviena įstaiga, kurioje ugdomi specialiujų poreikių vaikai, rengdama savo ugdymo programą apibrėžtų ugdymo tikslus, metodus ir veiklas.

Komiteto parengtose rekomendacijose teigiama, kad kiekviena ugdymo įstaiga privalo skirti kuo daugiau dėmesio vaikų perėjimo iš ikimokyklinio ugdymo į mokyklinį gyvenimą etapui. Taip pat rekomenduojama įvertinti turimas sąlygas, ugdymo turinį ir mokyklai rengti vaikus tinkamai.

Komitetas taip pat atkreipė dėmesį, kad reikėtų įsteigti konsultavimo tarnybų dienos ugdymo centruose ir savivaldybėse. Jos turėtų rūpintis ugdymo kokybe, mokyklinės brandos įvertinimu ir vaikų perėjimo į mokyklas klausimais. Tokių tarnybų veikla padėtų užtikrinti ugdymo kokybę dienos ugdymo centruose.

Šias rekomendacijas politikai svarstys 2006 m. pavasarį. Bus atkreiptas dėmesys į ugdymo įvairiose švietimo sistemos pakopose dermės būtinybę. 2006–2007 Danijos parlamento sesijos metu, bus priimti teisės aktai, kurie įgalins minėtas rekomendacijas diegti praktikoje.

Daugiau informacijos gali suteikti Helle Beknes, Danijos švietimo ministerijos patarėja: helle.beknes@uvm.dk ar Preben Siersbaek siersbaek@uvm.dk Danijos nacionalinis koordinatorius Agentūrai.

8. Ankstyvoji prevencija Prancūzijos vaikų lopšeliuose

Prancūzijoje kalbant apie ankstyvąją prevenciją arba tokios prevencijos priemonių diegimą reikalaujama įvardinti, kuriai iš dviejų prevencijos rūšių ji yra priskiriama: bendrajai ar specializuotai, kadangi jas vykdamas vadovaujamosi skirtingomis koncepcijomis, naudojami skirtingi darbo metodai, vykdomos skirtingos veiklos, įsitraukia skirtingos darbuotojų grupės.

Bendrosios prevencijos tikslas – sudaryti tinkamas vaikui vystytis sąlygas ir tokiu būdu užkirsti kelią galimiems jo raidos sutrikimams. Šios rūšies prevencijos priemonės yra nukreiptos į tinkamas vaikui vystytis psichologinės, socialinės, ugdymosi aplinkos aplinkos užtikrinimą.

Specializuota prevencija numato ypatingas prevencijos priemones, kurių gali prireikti, kai yra nustatyti arba tik spėjami esant specialieji poreikiai ar kokie nors veiksniai, apsunkinantys vaiko situaciją.

Taigi yra siekiama nepainioti šių dviejų prevencijos rūšių, tačiau nepamištant, kad jos gali puikiai papildyti viena kitą. Šis atskyrimas praverčia, kai reikia aiškiai apibrėžti, kas ir su kuo privalo bendradarbiauti, kokių specialistų tinklas turi būti suburtas, kad vaikui būtų suteikta reikiama pagalba.

Specializuota prevencija, kai įsitraukia Specialiosios pagalbos vaikams, turintiems sunkumų tinklo (Réseaux d'Aides Spécialisées aux Elèves en Difficulté, RASED) specialistai – tai prevencija, kurios teikimo metodais siekiama kuo anksčiau „užkirsti kelią sunkumams“, maksimaliai sumažinant rizikos faktorių poveikį.

RASED siekia sušvelninti galimus mokymosi sunkumus, kurie patys dar nepasireiškė. Ši ankstyvosios prevencijos tarnyba apibrėžia, kas turi būti padaryta, kad mokykloje, vaikų ugdymo įstaigoje būtų sudarytos sąlygos palankesnės vaikui ir jo tėvams. Tai reiškia, kad ankstyvojo ugdymo procese atsižvelgiama į individualius vaiko ugdymosi poreikius, naudojami atitinkami ugdymo metodai.

Ankstyvosios prevencijos priemonėmis, kurias stengiamasi vykdyti kuo ilgesnį laikotarpį įprastoje vaikui ugdymosi aplinkoje ar grupėje (klasėje) siekiama padėti kai kuriems vaikams – ypač iš rizikos grupių – išvengti galimų mokymosi sunkumų. Atsižvelgiama į vaiko vaiko veiklos įvairovę ir elgesio priežasčių kompleksškumą.

Taikyti minėtus mokymosi sunkumų prevencijos metodus įmanoma tik tuomet, jeigu visi specialistai, susiję su jo ugdymu, glaudžiai tarpusavyje bendradarbiauja. Tokios situacijos sukūrimas sudaro prielaidas užsimegžti tikriems darbuotojų, turinčių atitinkamą specializaciją ir mokytojų bendradarbiavimo ryšiams, paremtiems pagarba gebėjimų ir mokėjimų bei profesinių įgūdžių įvairovei.

Daugiau informacijos gali suteikti Nel Saumont dpri@inshea.fr Prancūzijos nacionalinis koordinatorius Agentūroje arba Brigitte Bayet ar Paul Fernandez, Prevencijos departamento INS-HEA darbuotojai: www.inshea.fr (netrukus pasirodys skiltis, skirta prevencijos klausimams).

9. Pagalba kalbėjimo įgūdžių lavinimo srityje ikimokyklinukams Vokietijos Schleswig-Holstein žemėje

Schleswig-Holstein žemėje kiekvieną specialiąją mokyklą įstatymas įpareigoja vykdyti ne tik mokyklos, bet ir metodinio centro funkcijas. Tai reiškia, kad šios mokyklos privalo bendradarbiauti su bendrojo lavinimo mokyklomis, esančiomis tam tikroje teritorijoje ir teikti joms metodinę pagalbą, o ne tik rūpintis savo mokyklos mokinių ugdymu. Prieš 10 metų Schleswig-Holstein imta ieškoti būdų kaip, pagerinus ankstyvosios intervencijos ir kalbos sutrikimų prevencijos priemones, būtų galima sumažinti mokinių, turinčių kalbos ir kalbėjimo sutrikimų specialiosiose mokyklose ir specialiosiose klasėse, skaičių.

Pilotinį projektą pradėta įgyvendinti viename iš rajonų. Dalyvaujančios projekte mokyklos administracija specialųjį pedagogą, dirbusį vyresnėse klasėse mokyklos vaikams, turintiems kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, paskyrė dirbti ikimokyklinio ugdymo grupėse. Specialieji pedagogai mokė vaikų darželių auklėtojas įvairių kalbos ir kalbėjimo lavinimo būdų, atpažinti, kada vaikui iš tiesų reikalinga logopedo pagalba.

Šios iniciatyvos dėka, visi mokytojai, dirbantys ikimokyklinio ugdymo sistemoje, tapo aktyvesni, o specialiosios mokyklos vaikams, turintiems kalbos ir kalbėjimo sutrikimų specialistai pradėjo teikti pagalbą mokiniams, besimokantiems bendrojo lavinimo mokyklų bendrosiose klasėse.

Šio projekto rezultatai buvo geri, todėl šią sistemą rekomenduota diegti ir kituose Schleswig-Holstein rajonuose. Tokiu būdu ji tapo puikia kalbos ir kalbėjimo sutrikimų prevencijos priemone ikimokyklinio ugdymo etape. Pasiekti rezultatai ir įgyta patirtis šioje ankstyvosios prevencijos ir intervencijos srityse paskatino pertvarkyti visą pagalbos mokyklai sistemą.

Vyriausybė aukštai vertina minėtąjį projektą, pataisos teisės aktuose galioja nuo 2005 iki 2010 metų. Visi ikimokyklinių įstaigų pedagogai bus apmokyti bendrų kalbos ir kalbėjimo lavinimo būdų, tai atliks metodinių centrų specialistai. Be to, kiekvienam vaikui, kuriam vokiečių kalba yra antroji kalba ir kuriam reikalinga pagalba ikimokykliniame amžiuje, ji bus suteikta – vaikas galės lankyti intensyvų kalbos mokymosi kursą „SPRINT“ pačiame vaikų darželyje arba už jo ribų, ir tai įvyks dar vaikui nepradėjus lankyti mokyklos. Numatoma, kad palaipsniui ši pagalba turės pasiekti visus vaikus, gyvenančius skurdžioje socialinėje aplinkoje.

Daugiau informacijos apie pokyčius Schleswig-Holstein gali suteikti Anette Hausotter, Vokietijos nacionalinė koordinatore Agentūrai: a.hausotter@t-online.de

10. Europos Taryba atkreipė dėmesį į ankstyvosios intervencijos svarbą vaikams, sergantiems autizmu

2004 m. Europos Taryba įsteigė Integracijos ir ugdymo vaikų sergančių autizmu ekspertų komitetą. Šis komitetas glaudžiai bendradarbiavo su organizacija „Autizmas–

Europa“, kurią sudaro 46 valstybių narių atstovai, išsamiai nagrinėjo įvairius žmogaus teisių aspektus.

Komitetui vadovauja Ms Kari Steindal (Norvegija), jis tobulina autizmo apibrėžimą ir renka atitinkamus statistinius duomenis, seka ir nagrinėja paslaugų prieinamumo vaikams klausimus, ypač daug dėmesio skirdamas švietimo sistemai, o taip pat ieško gerosios patirties pavyzdžių. Šiuo metu komitetas rengia vyriausybėms skirtas rekomendacijas, kuriose kreipiamas didžiulis dėmesys vaikų, sergančių autizmu, ugdymo organizavimo klausimams Europoje.

Klausimynas buvo išsiųstas visoms ES narėms siekiant išsiaiškinti, kokios paslaugos yra teikiamos šiems vaikams. Ypatingas dėmesys kreipiamas į autizmo diagnozės apibrėžimą ir į vaikų, sergančių autizmu, įvardinimą, apskaitą. Gautieji apklausos duomenys šiuo metu yra nagrinėjami ir apibendrinami. Pastaruoju metu 20 apklausoje dalyvavusių valstybių (Japonija dalyvavo kaip stebėtoja) laiko, kad autizmas yra sisteminis sutrikimas, kuriam esant pasireiškia tam tikrų poreikių visuma, nors tai pripažinta gana neseniai. Visų valstybių atsakymai atskleidžia tai, kad dažniausiai autizmas diagnozuojamas per vėlai. Įmanoma šį sutrikimą nustatyti žymiai ankstesnėse jo stadijose ir įvertinti individualius asmens ugdymosi poreikius. Šiuolaikiniai moksliniai tyrimai rodo, kad ankstyvoji intervencija vaikystėje yra labai svarbi, jei vaikas turi autizmo spektro sutrikimų, ypač tais atvejais, kai tai lydima didelių bendravimo sunkumų.

Būtina atkreipti dėmesį, kad Europos Taryba 2006 m. balandžio 5 d. patvirtino Veiksmų planą 2006–2015 metams. Šio plano tikslas – plėtoti neigaliųjų integraciją, skatinti jų visavertį dalyvavimą visuomenės gyvenime (Rekomendacija Rec(2006)5). Šis Veiksmų planas nubrėžia Europos politikos neįgalumo klausimais gaires, reglamentuoja tiek valstybių ES narių, tiek pačios Europos Tarybos atsakomybę. Rekomenduojama, kad valstybių narių sveikatos apsaugos sistemų tarnybos imtųsi priemonių, kad sutrikimai būtų diagnozuoti ir pradėti gydyti kuo ankstesnėse jų stadijose. Veiksmų plano dalyje, skirtoje rehabilitacijos klausimams, valstybės yra įpareigojamos teikti veiksmingą ankstyvąją intervenciją nuo kūdikio gimimo, vadovautis specialistų darbo komandoje principu, o taip pat teikti žymiai daugiau pagalbos tėvams.

Integracijos ir ugdymo vaikų sergančių autizmu ekspertų komiteto parengtos rekomendacijos bus išleistos 2006 m. pabaigoje.

Daugiau informacijos gali suteikti Muriel Grimmeissen, Ekspertų komiteto sekretorė:
www.coe.int/soc-sp

Šaltinis – Europos Taryba

11. Konferencijos, skirtos ankstyvosios intervencijos vaikystėje klausimams

2005 metais buvo surengtos trys konferencijos – Čekijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Portugalijoje – jų metu buvo nagrinėjami įvairūs AIV aspektai. Kiekvienoje dalyvavo Agentūros AIV ekspertai, daugelio Europos ir kitų žemynų specialistai. Praha, Čekija, 2005 m. gegužė

2005 m. gegužės mėnesį Prahoje vyko konferencija skirta ankstyvosios prevencijos temai. Alena Sterbova, Čekijos Respublikos švietimo viceministrė pasveikino konferencijos dalyvius ir savo pranešime pabrėžė šios temos nagrinėjimo aktualumą.

Dvi diena mokslininkai ir specialistai praktikai, atvykę iš įvairių Europos vietų ir dirbantys įvairiose srityse, keitėsi patirtimi apie ankstyvosios prevencijos paslaugų teikimą kūdikiams ir mažiems vaikams. Konferencijos metu buvo ypač išryškintas labai svarbus ir subtilus specialistų ir tėvų bendradarbiavimo aspektas, o Čekijos specialistai šią diskusiją pailiustravo gerosios patirties pavyzdžiu. Tėvų atstovai taip pat turėjo galimybę išsakyti savo pageidavimus, požiūrį, pasidalinti patirtimi, teikti siūlymų.

Daugiau informacijos gali suteikti konferencijos organizatorės Zuzana Kaprova, Čekijos atstovė Agentūrai: kaprovaz@msmt.cz ir Alain Bony alain.bony@wanadoo.fr

Birmingemas, JK, 2005 m. lapkritis

2005 m. lapkričio 28-29 d. Birmingeme, Sunfield profesinės raidos centre, vyko tarptautinė konferencija „Europa: ankstyvoji intervencija vaikystėje“. Pastaraisiais metais JK būta nemažai renginių, skirtų AIV tematikai. Šios konferencijos tikslas buvo sudaryti galimybę Jungtinės Karalystės ankstyvosios intervencijos vaikystėje specialistams praktikams ir mokslininkams užmegzti dialogą su ir dirbančiais šioje srityje kolegomis iš kitų Europos valstybių.

Šios konferencijos organizavimą rėmė vyriausybė (Švietimo departamentas) and didieji JK labdaros fondai, nekantraujantys, kad AIV tarnybos veiktų kuo veiksmingiau, o šeimoms būtų teikiama pakankamai paslaugų (pvz. MENCAP, SCOPE, RNIB, Psichikos sveikatos fondas). Per 500 delegatų iš Jungtinės Karalystės ir kitų Europos valstybių – jų tarpe ir Agentūros AIV projekto nariai – dalyvavo šiame tarptautiniame renginyje.

Konferenciją atidarė Maria Eagle, Vaikų ir jaunimo reikalų ministrė. Pagrindinius pranešimus skaitė: Michael Guralnick, Tarptautinės ankstyvosios intervencijos asociacijos prezidentas, Patricia Champion, atstovaujanti Kristaus bažnyčios Ankstyvosios intervencijos centrą iš Naujosios Zelandijos ir Philippa Russell, JK Neįgaliųjų teisių komisarė. Konferencijos metu surengta daug praktinių seminarų, kurių metu buvo nagrinėjami įvairūs AIV organizavimo atvejai ir pagalbos teikimo būdai. Juos vedė Eurllyaid – Europos ankstyvosios intervencijos vaikystėje asociacija. Šių seminarų metu buvo diskutuojama apie skurdo mažinimą, paslaugų tobulinimą, AIV modelių panašumus ir skirtumus, o taip pat buvo nagrinėjami gerosios patirties pavyzdžiai.

Konferencijos patirtį apibendrino Barry Carpenter ir Jo Egerton leidinyje – „Ankstyvoji intervencija vaikystėje: tarptautinės perspektyvos, nacionalinės iniciatyvos ir praktika regionuose“. Jame atspindėtas nagrinėtų temų turinys, pateikiama AIV organizavimo apžvalga JK, tendencijos Europoje ir tarptautinėje plotmėje, atkreipiant dėmesį į tai, kad AIV paslaugų gavėjų populiacija pastaraisiais metais ėmė keistis.

Michael Guralnick perskaitė pagrindinį pranešimą plenariniame konferencijos posėdyje ir apibendrino darbą konferencijos, skyrusios tiek daug dėmesio ankstyvosios

intervencijos klausimams. Šio pranešėjo ir kitų dalyvių adresai yra pateikti konferencijos interneto svetainėje: <http://www.sunfield-school.org.uk/eci/conference.htm>

Daugiau informacijos prašome teirautis Barry Carpenter, Sunfield vadovaujančio administratoriaus: barryc@sunfield.worcs.sch.uk

Lisabona, Portugalija, 2005 m. gruodis

2005 m. gruodžio 5-6 d. Portugalijos švietimo ministerijos Generalinė inovacijų ir programų rengimo direkcija (DGIDC) drauge su Lisabonos CERCI, padedant Agentūrai surengė konferenciją, skirtą AIV.

Konferencijos tikslai: išskirti svarbiausius klausimus AIV klausimus ir apibrėžti "tai, ko yra pasiekta" šioje srityje ES valstybėse; pristatyti Agentūros AIV projekto ataskaitą; aptarti mokslinių tyrimų ir specialistų rengimo bei kvalifikacijos tobulinimo vaidmenį siekiant užtikrinti kokybiškas AIV paslaugas.

Diejų dienų bėgyje nacionaliniai ir užsienio ekspertai aptarinėjo esminius šios srities aspektus, iš viso konferencijoje buvo 500 dalyvių. Portugalijos švietimo ministerijos valstybės sekretorius, valstybės sekretorius švietimo ir reabilitacijos klausimams ir Reabilitacijos ir DGIDC generalinis direktorius pabrėžė šios konferencijos darbo svarbą ir aktualumą ankstyvosios intervencijos vaikystėje srities tobulinimui Portugalijoje.

Daugiau informacijos apie konferenciją gali suteikti Filomena Pereira, Portugalijos atstovė Agentūrai: filomena.pereira@dgidc.min-edu.pt

12. Transatlantinis ankstyvosios intervencijos vaikystėje konsorciumas

Europos Komisija paskelbė, kad projektas „Transatlantinis ankstyvosios intervencijos vaikystėje konsorciumas“ (2001-2005) buvo vienas iš sėkmingiausių projektų, vykdytų ES–JAV Bendradarbiavimo aukštojo mokslo ir profesinio rengimo srityse programje. Trys Amerikos ir penki Europos universitetai buvo partneriais šiame projekte: www.transatlanticconsortium.org

Projekto tikslai:

- tobulinti teisinę bazę, reglamentuojančią paslaugų teikimą neįgaliems vaikams ir šeimoms, gerinti teikiamų paslaugų kokybę, plėtoti mokslinius tyrimus šioje srityje valstybėse, dalyvaujančiose projekte;
 - tarptautinių kursų metu patobulinti dirbančiųjų šioje srityje kvalifikaciją, parengti specialistų, galinčių atlikti vadovaujančiųjų vaidmenį;
 - sukurti keitimosi informacija mechanizmą, skatinti universitetus ir studentus vykdyti bendrus mokslinius tyrimus, keičiantis informacija informacinių technologijų pagalba, mokomųjų vizitų metu;
 - sukurti pamatą tolesniam bendradarbiavimui, įsteigti tarptautinę studijų programą.
- Pagrindiniai projekto rezultatai atitinka jam keltus uždavinius. Buvo sėkmingai įsteigtas ES ir JAV universitetų konsorciumas, teikiantis informaciją dabartiniams ir teiksiantis ją būsimiesiems AIV tarnybų vadovams apie tai, kaip plėtoti ir tobulinti teisinę bazę ir

teikiamas paslaugas. Ilgalaikio bendradarbiavimo pagrindas – pasirašyta daugiašalė bendradarbiavimo sutartis tarp universitetų ir kitų už politikos formavimą atsakingų institucijų.

65 specialistai praktikai ir mokslininkai patobulino savo kvalifikaciją projekto metu. Iš viso šiame konsorciame buvo 104 vietos studentų mainų programose. Be to, buvo parengta tarptautinė studijų programa, kurią galės įgyvendinti projekte dalyvavę universitetai ir tokiu būdu bus siekiama pagrindinio tikslo ilgalaikėje perspektyvoje – skatinti tarptautiniu mastu teigiamą požiūrį į ankstyvosios intervencijos vaikystėje reikšmę.

Turint omenyje šiuolaikinį gyventojų mobilumą, AIV, pritaikyta kiekvienos šeimos ir vaiko poreikiams ir galimybėms, gali atnešti visuomenei didelės ilgalaikės humanitarinės ir ekonominės naudos. Būtina tarptautiniu mastu daugiau investuoti į AIV, o taip pat į rengimą šiai sričiai būtinų specialistų, gebančių dirbti multikultūrinėje visuomenėje. Tai padėtų užtikrinti, kad šio projekto rezultatais bus pasinaudota ne tik ES ir JAV, bet ir kitose valstybėse ir kultūrose.

Daugiau informacijos apie Transatlantinį konsorciumą gali suteikti Franz Peterander, Miuncheno universiteto profesorius: peterander@lrz.uni-muenchen.de

Informacija apie leidėjus

Leidėjas: Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra.

Agentūros veiklą finansuoja valstybių narių Švietimo ministerijos. Tai Europos Sąjungos narės, Islandija, Norvegija ir Šveicarija. Malta, Slovėnija ir Slovakija Agentūros veikloje dalyvauja stebėtojų teisėmis. Agentūrą finansiškai remia ir Europos Sąjungos institucijos.

Individualių autorių išdėstytos leidinyje EuroNews nuostatos, nebūtinai atspindi oficialųjį Agentūros ar jos šalių narių požiūrį į nagrinėjamą klausimą.

Ištraukomis iš šio leidinio straipsnių leidžiama naudotis, jeigu tiksliai nurodomas publikacijos pavadinimas. Leidinio skaitmeninę versiją galima parsisiųsti iš Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūros interneto svetainės:

www.european-agency.org

Secretariat

Østre Stationsvej 33
DK – 5000 Odense C Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brussels Office

3 Avenue Palmerston
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

Web: www.european-agency.org

Norinčius įsigyti papildomų informacinio leidinio kopijų ar gauti informacijos apie Agentūros veiklą Lietuvoje prašome kreiptis į Reginą Labinienę, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Specialiojo ugdymo skyriaus vedėją ir atstovę Agentūrai: regina.labiniene@smm.lt, tel. (8~5) 2 74 30 88

Redagavo: Amanda Watkins, Ole Lissabeck-Nielsen, Cor Meijer

Maketavo ir iliustravo: Cadenza 3D www.cadenza-3d.co.uk

Išleido: Halstan & Co. Ltd. <http://www.halstan.co.uk/>

Kalbos: Čekų Vokiečių Norvegų
Danų Graikų Lenkų
OLandų/Flamandų Vengrų Portugalų
Anglų Islandų Ispanų
Estų Italų Švedų
Suomių Latvių

Prancūzų

Lietuvių

ISSN: 1029-8142

2006 metų vasara

Šio informacinio leidinio rėmėjai: Europos Komisijos švietimo, ugdymo ir kultūros bei daugiakalbystės skyriaus generalinis direktoratas:

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm